

הכנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

תוכן עניינים

- א. מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין ... האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה.....1
- ב. אשם דלא אתי לאחר מיתה ... אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא בהווייתו יהא2
- ג. הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בו שותפות4
- ד. הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה ... קניא להו היינו דאין ממירין בה דהויא להו כשותפין.....4

דף ה.

א. מצינו בבאין לאחר מיתה שהן כשרין ואין מרצין ... האשה שהביאה חטאתה ומתה יביאו יורשין עולתה ומתה לא יביאו יורשין חטאתה

כבר התבאר במסכת קידושין דף יג: שהיולדת קרבנה כבש עולה, ובן יונה או תור חטאת, ואם אין ידה משנת מביאה שתי תורים או שני בני יונה אחד עולה ואחד חטאת, הביאה¹ חטאתה² ומתה, יביאו היורשים עולתה³, אף על

¹ רמב"ם הלכות מחוסרי כפרה פרק א הלכה ג יג

² דעת הרמב"ן רשב"א וריטב"א קידושין יג: דדוקא הביאה כבר חטאתה אבל לא הביאה א"צ היורשים להביא עולתה, משום דקי"ל חטאת קודמת לעולה וא"א להקריב חטאתה לאח"מ וכל שלא קרב החטאת לא חל חובת העולה, וכן נקט המנ"ח מצוה קסח והביא הרמב"ן בקידושין דעת הראב"ד בקנין דאפי' רק הפרישה החטאת בחייה יביאו יורשין עולתה [וע"ע משל"מ פסוהמ"ק ה. א.], ועי' אבי עזרי מעשה"ק יד. ה. שכתב ב' ביאורים בדעת הראב"ד, ועי"ש שדקדק דעת רש"י לקמן צ. דס"ל דאפי' לא הפרישה כלל החטאת יביאו יורשין עולתה.

³ אבל חטאתה אין להביא לאחר מיתה דחטאת שמתו בעליה תמות. מעשה רקח שם, ונראה הא דמביאין היורשין עולתה זהו כשנשאר ירושה ממנה דעל הבעל אין חיוב לאחר מיתתה והכי משמע בקדושין שם. ערוך השולחן העתיד הלכות מחוסרי כפרה סימן רלב סעיף טז

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסכת זבחים

פי שלא הפרישה אותה מחיים, כבר נשתעבדו נכסיה לקרבן, והשעבוד דין תורה הוא⁴.

דף ה:

ב. אשם דלא אתי לאחר מיתה ... אשם שניתק לרעיה ושחטו סתם כשר ניתק אין לא ניתק לא מאי טעמא אמר קרא הוא בהזוייתו יהא

כבר התבאר במסכת נזיר דף כה: שיש דינים בקרבן הטאת⁵ מה שאינן בכל הקדשים, ודינים אלו אין להם טעם ולא דרשינא להו מקראי, אלא כך נאמרה לו למשה בסיני וכך באה הקבלה דור מדור עד משה רבינו והוא מסר לנו

⁴ ועיין רמב"ם הלכות חגיגה פרק א הלכה י המפריש עולת ראיתו ומת, היורשין חייבין להביאה, ובאחרונים דייקו שדוקא אם הפריש ולכאורה סותר את מה שפסק הכא ששעבודא דאורייתא ואפילו לא הפרישה. עיי"ש בלח"מ וכ"ת דהכא איירי בלא ירשו קרקע והתם בירשו קרקע היה לו לרבינו ז"ל לבאר וועיין באו"ש שכתב הנה בירושלמי (חגיגה פ"א ה"א) איתא דאם ירשו קרקע אפילו לא הפרישה ומת חייבין היורשים להביא, ויש להעיר, לפסק רבינו (פ"א ה"ב) דמה"ת אין לה שיעור, רק מד"ס מעה כסף ושתי כסף, א"כ לא הוי מלוה הכתובה בתורה, ולא ככתובה בשטר דמי, ואינו גובה כשיעור מן היורשין, אמנם הירושלמי (שם פ"א ה"ב) לטעמיה, דסובר דהך שיעור הוי מה"ת, ואולי משום זה נקט רבינו המפריש כו', ודוק, ובמעשה רקח סוב להשוות בין הדינים וכתב שרבינו כיון שכבר גלה דעתו במקומות אחרים לא חש לבאר כאן ומלתא פסיקתא נקט וכ"כ הפר"ח ז"ל ובמרכה"מ כתב דנדון דידן לא דמי לאשה שהביאה הטאתה ומתה דהתם הוא דאמר בירושלמי דבהניח קרקע נשתעבדו הנכסים משא"כ בעולת ראיה נהי דנשתעבדו הנכסים הרי כל שעבר הרגל ולא הביא הוא מעוות לא יכול לתקון כמ"ש רבנו בפרקין ה"ו ולא משכחת יורשים חייבין להביא אלא בתוך הרגל כגון שהפריש עולתו והיא קיימת ברגל ובכה"ג קאמר הש"ס בכורות ולא יראו פני ריקם היורשין חייבין

⁵ ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלא סעיף א

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DL117K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

הלכות אלו וכך שמענו מפי משה מפי הגבורה. שישנם חמש הטאות⁶ המתות⁷ וכל זאת בחטאת.

וכשם שקבלנו ממושה רבינו בחמש הטאות שמתות כמו כן קבלנו ממנו שבאשם רועה⁸.

אבל⁹ אשם ודאי¹⁰ שמתו בעליו, ושכפרו בעליו, מדין תורה ירעה עד שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לנדבה¹¹, שכל שבחטאת תמות באשם ירעה עד שיפול בו מום ויפלו דמיו לנדבה. וכל זה הלכה למשה מסיני.

ואשם תלוי¹² מדין תורה¹³ יכול להקריבו עולה וגזרו חכמים שיהיה דינו כאשם ודאי כדי שלא יבוא להקריבו עולה גם אם לא מתו או נתכפרו בעליו.

כל אשם שניתק לרעייה, כלומר שאינו יכול להקריבו ודינו הוא שירעה עד שיפול בו מום, אם עבר¹⁴ והקריבו לעולה כשר שהרי ניתקו מלהיות אשם והרי הוא עולה, אבל שחטו סתם כיון שלא עקר ממנו שם אשם אינו כשר

6 א. "ולד הטאת" כלומר שהפריש נקבה לחטאתו ונתעברה וילדה קודם שהקריבה, דבשארי קרבנות נתפס הולד בקדושת האם ובחטאת מתה ב. "תמורת הטאת" כלומר שהמיר החטאת על בהמה אחרת, ובשארי קדשים כתיב: והיה הוא ותמורתו קדש ובחטאת תמות ג. "חטאת שמתו בעליה" וחטאת שמתו בעליה קודם הקרבתה, דבשארי קדשים מקריבין לאחר מותו ובחטאת תמות ד. "חטאת שנתכפרו בעליה", כלומר וחטאת שאבדה וכיפרו הבעלים באחרת ואח"כ מצאוה תמות. ה. "חטאת שעברה שנתה". כלומר שהקדישה לחטאת קודם שנתה כדין וקודם שהקריבה עברה שנתה ונאבדה אף שנמצאת קודם שהקריב חטאת אחרת תמות וכיצד הן מתות לא שיהרגם בכלי או בידו אלא יכניסם לבית ונועל עליהם עד שימותו, ודברים אלו כולם מפי משה רבינו נשמעו.

7 רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה א

8 רק לא כל הדברים מצויים באשם, שולד אשם אין שהאשם אינו בא רק מן הזכרים, רק בתמורה משכחת לה ולד שהמיר על נקבה וילדה דדינה ג"כ לרעייה.

9 רמב"ם שם הלכה יד

10 וכן באשם תלוי ועיין או"ש ומרכה"מ שם

11 אמר קרא הוא בהוייתו יהא וקרא לאקולי אתי דדי בניתוק בעלמא וה"פ הוא בהווייתו תהא כלומר כשהוא בהווייתו אסור לשנותו לקרבן עולה, אבל כשאינו בהווייתו כמו כשניתקו כשר לעולה. ערוך השולחן העתיד הלכות פסולי המוקדשין סימן קלב סעיף ז

12 מרכה"מ שם

13 ודעת תוס' ד"ה שחטו שכל אשם שכיפרו בעליו עומד לעולה מדין תורה רק גזרו חכמים שלא יקרבוהו עולה שמת יעשו כן אף קודם שכיפרו בעליו

14 רמב"ם הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

למכור דמיו לעולה¹⁵, וי"א¹⁶ שאפילו שחטו סתם ימכר בשרו ויביא מדמיו עולה למזבח, שסתמו עומד לשם עולה ולמה לא יקרב בעצמו עולה לכתחילה, גזירה לאתר כפרה משום לפני כפרה. שלא ידעו הבעלים שלפני כפרה אין להקריבו עולה¹⁷ וישחטנו בפירוש לשם עולה.

ג. הניח מנחה לשני בניו ומת קריבה ואין בו שותפות

שנים מתנדבין¹⁸ או נודרין קרבן אחד עולה או שלמים אפילו פרידה אחת של תורים או בני יונה מביאין אותה בשותפות, אבל המנחה¹⁹ אינה באה בשותפות, ודברים אלו הן דברי קבלה²⁰.

הניח מנחה לשני בניו ומת הרי אלו מביאין אותה²¹, משום שאין קונין את הקרבן שיהיה כשלהם, ועדיין שם האב עליה, אלא שיש להם רשות להקריב, והוי של יחיד²².

ד. הניח בהמה לשני בניו ומת קריבה ואין ממירין בה ... קניא להו היינו דאין ממירין בה דהויא להו כשותפין

¹⁵ דניתוק לא מהני במקום עקירה, דדוקא בשעת שחיטה הוי עקירה ולא מה שמנתקו לרעה מהיים. אבן האזל שם

¹⁶ ספר מצוות גדול עשין סימן קפב

¹⁷ שניתק לרעהיה אין לא ניתק לרעהיה לא, אמר קרא הוא בהוייתו יהא קודם כפרה.

¹⁸ רמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק יד הלכה ב - ג

¹⁹ וכן יין לבונה ועצים ת"כ ויקרא נדבה פרק י"ה. קרית מלך שם

²⁰ קצת צ"ע שהכא ילפי ליה מנפש ועיין תוד"ה נפש ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות מעשה הקרבנות סימן פט סעיף ט כתב ג"ל דס"ל להרמב"ם דהני קראי אסמכתות בעלמא הן ועיקר דינו מפי הקבלה למשה מסיני, דאי משום נפש לשון יחיד הא גם נבי קרבן בהמה כתיב: אדם כי יקריב לשון יחיד, ואי משום קרבנו הא בכלהו כתיב קרבנו: אם עולה קרבנו, ואם מן הצאן קרבנו, ואם מן העוף קרבנו, אלא דאסמכתא בעלמא הוא.

²¹ ואינם שותפים לנמרי משום דמקיבעא לא מכפרי ולענין הקרבה קריבה משום דנפש מקרי כיון דלא הוו שותפין לנמרי. לח"מ שם

²² ערוה"ש העתידש שם י

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הקנתא למשיחא בדרף היומי

מסנת זבחים

אסור²³ להמיר²⁴ בהמת חולין בבהמת קדשים, בין אם כוונתו היא להחליף בהמת ההקדש בבהמת החולין, בין אם כוונתו להכניס גם את בהמת החולין לקדושה. ואם עבר והמיר לא הועילו מעשיו, ושניהם קודש, גם בהמת החולין וגם בהמת הקודש.

היורש ממיר²⁵, הניח בהמה לשני בניו ומת הרי זו קריבה, ואין ממירין בה שהרי הם בה שותפין²⁶, והשותפין אין עושין תמורה כמו שיתבאר להלן דף ו. בעזחי"ת.

²³ ערוה"ש תמורה סי' רלח סעי' א וסעי' ח

²⁴ "אע"פ שכל חוקי התורה גזירות הם, ראוי להתבונן בהן וכל מה שאתה יכול ליתן לו מעם תן לו מעם, הרי אמרו חכמים הראשונים שהמלך שלמה הבין רוב המעשים של כל חוקי התורה, יראה לי שזה שאמר הכתוב והיה הוא ותמורתו יהיה קדש וכו' ירדה תורה לסוף מחשבת האדם וקצת יצרו הרע, שטבע של אדם נוטה להרבות קניינו ולחוס על ממונו ואע"פ שנדר והקדיש אפשר שחזר בו וניחם וכו', ואם תתן לו רשות להחליף הרע ביפה יחליף היפה ברע ויאמר טוב הוא, לפיכך סתם הכתוב בפניו שלא יחליף, וקנסו אם החליף ואמר והיה הוא ותמורתו יהיה קדש, וכל אלו הדברים כדי לכופ את יצרו ולתקן דעותיו, ורוב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה לתקן הדעות וליישר כל המעשים, וכן הוא אומר הלא כתבתי לך שלישים במועצות ודעת, להודיעך קושט אמרי אמת להשיב אמרי לשולחך". (רמב"ם סוף הל' תמורה)

²⁵ רמב"ם הלכות תמורה פרק א הלכה ה

²⁶ והם בשותפין במקצת משום דמקופיא מתכפרי ואינם שותפים לגמרי משום דמקיבעא לא מכפרי ולענין הקרבת מנחה קריבה משום דנפש מקרי כיון דלא הוו שותפין לגמרי אבל לענין מימר אין שנים ממירין דמשמע קרא אחד מימר ואף על גב דהתם נמי כתיב נפש ואמרינן דהוו כחד גבי המרה חשבינן ליה כשנים כיון דהא דמרבין יורש משום המר ימיר הא לא מרבין אלא יחיד כדמשמע מקרא והכו דלא לוסף עלה. לח"מ שם וכוונתו דתמורה לא משום מיעוט מיוחד על יורש הוא, אלא מאותו מיעוט דמעטין שותפין, דעלמא מקרא דלא יחליפנו ולא ימיר, ולא כדמרבין יורש דממיר מקרא דאם המר ימיר לית לן לרבוויי בי יותר מבבעלים וכיון דבעלים גופיהו אין השותפין ממירין גם יורש לית לן לרבוויי אלא אחד כיון דעכ"פ מתכפרי מקופיא, אבל גבי מנחה דאין צריך לרבות את היורש שמקריב מנחת אביו דהא אפילו בלא יורש נמי מקריבין כיון דנשתעבדו נכסיו להקרבתו, דכל קרבנות נדבה באין לאחר מיתה, וא"כ כשיש לנו מיעוט מקרא דנפש דאין שותפין מקריבין מנחה, צ"ל דהמעוט דנפש קאי בין על הבעלים ובין על היורש דכל דבשותפות אין מקריבין, וכיון שאנו באין למעט שותפות מיורש אמרינן דלא נתמעט אלא שותפות גמורה דומיא דבעלים שותפין, אבל שותפות קצת דהיינו יורשים שאין להם רק כפרת מקופיא לא ממעטין.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

